The only Advertising Agency for Persia and the Caucasus.

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ
№ 19
ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆՆ Է

Թաւրիզում	20 ղրան
Գաւառներում	25 ղրան

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

Ռուսաստան	4 րր. 50 կ.
Թուրքիա	50 ղրուշ
Եւրոպա	12 ֆրանք
Ամերիկա	2,50 տոլ.

Յայտարարութիւնների վճարը
Առաջին երեսում տողերը 20 շահի
Չորրորդ „ „ 10 „
ԱՌԱՆՁԻՆ ՀԱՄԱՐԸ 8 ՇԱՀԻ

Խմբագրութեան հասցէն՝ Թաւրիզ
ՄԻՏՔ-ի խմբագրութիւն կամ Tauris (Perse)
Rédaction du journal arménien „MITK"
Adresse télégrafique-Tauris „MITK"

ՄԻՏՔ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ-ԳՐԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

اداره روزنامهٔ میطق

Anzeigeblatt fuer Persien

MITK
Propriétaire & Editeur en chef
Al. Der-Vartanian
Le Gérant
Mihran Baghdassarian
TERMS OF SUBSCRIPITON
for a year payable in advance. 20 Krans.
Foreign Dollars 2. 50
RATES OF ADVERTISEMENTS:
one printing line on the 1-st page 10 cen.
„ „ „ „ „ 4-th „ 5 „
15% discount for annual subscription paid in advance. Address
The „MITK" Publication Co.
Tabriz. Persia

Published by the „MITK" Publication Co. and Advertising Agency, Tabriz, Persia

Բ. ՏԱՐԻ № 19 ԹԱՒՐԻԶ, ՇԱԲԱԹ 21 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1913 Թ. Tauris, Samedi le 3 Janvier 1914 № 19 Vol. II

ԲԱՑՈՒԱԾ Է 1914 ԹՈՒԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Գ. ՏԱՐԻ „ՄԻՏՔ" Գ. ՏԱՐԻ

ԱԶԳԱՅԻՆ—ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ—ԳՐԱԿԱՆ—ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Ամբողջ Պարսկաստանի ՄԻԱԿ ՀԱՅ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹԻ

Բաժանորդագին					
Թաւրիզում տարեկան	20 ղրան,	կէս տարուան	11 ղրան
Թաւրիզից դուրս „	25 „	կէս տարուան	13 ղրան
Ռուսաստան „	4 ր. 50 կոպ.	կէս տարուան	2 ր. 40 կ.
Ամերիկա „	2-50 տոլ.	„ „	1-30 տոլ.
Տաճկաստան „	50 ղրուշ	„ „	30 ղր.

Յայտարարութիւններ Ամէն լեզուներով.
Ապառիկ բաժանորդագրութիւն չի ընդունւում.

Խմբագիր-Հրատարակիչ՝ Ա. Տէր Վարդանեան
Տնօրէն՝ Միհրան Բաղդասարեան

Հասցէն՝ Թաւրիզ „ՄԻՏՔ"-ի խմբագրութիւն կամ Tauris (Perse) Rédaction du journal Arménien „MITK"

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Требуйте и курите папиросы только

Т. Д. „Бр. Сейлановыхъ"

Египетскія, Ирисъ, Фаросъ, Прима, Орелъ и Марсъ.

продаются во всѣхъ магазинахъ

ՏԱՃԿԱՀԱՅ ՌԷՖՕՐՄՆԵՐ ՄԻԱ՛ՅՆ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԿՕՆՏՐՕԼՈՎ.

I

Հայերն էլ, Եւրոպացիներն էլ, բովանդակ աշխարհն էլ չեն հաւատում Թիւրքերի խոստումին և երաւունք էլ ունին։

Ալի Քեմալ Բէյ *)

—

Աշխարհակալ, մշտայարձակ և յաւակնոտ Օսմանեան կայսրութեան համար, Վիեննայի պարիսպների տակից յետ մղուելուց յետոյ, սկսւում է յետս ընկրկման և ինքնապաշտպանման շրջանը։

Այդ շրջանից (1456 թ.-ից) սկսւում է նրա իշխանութեան տկարութիւնը։ Նա այնուհետև ենթարկւում է պարբերական անզամահատութեան և Եւրոպական, թէև հակամարտ, Պետութեանց քաղաքական ու տնտեսական անճողոպրելի խնամակալութեան։ Որքան նա աշխատում է դուրս կորզել իրեն «գեավուրների» այդ ատելի՝ խնամակալութիւնից, այնքան աւելի ու աւելի, իբրև ճանճը ոստայնում, նա խճճւում է այդ խնամակալութեան ցանցերում։

Օսմանեան պլպհալած քաղաքագէտները մտածում են, որ Եւրոպական այդ կօշմարը կմնայ անվերջ, քանի կան ու կմնան իրենց կայսրութեան սահմաններում քրիստոնեայ տարրեր, որոնց պաշտպանելու պատրուակով Եւրոպացիք հանապազ միջամտում են Օսմանեան կայսրութեան ներքին գործերին, կամ վեհապետական իրաւասութեանց։

— Չի լինի միջամտութիւն, չի լինի խնամակալութիւն, եթէ չլինին և գեավուր քրիստոնեայ հպատակները։ Եհա հոգեբանութիւնը տաճիկ դիւանագէտների։ Եւ, ահա, Օսմանցի խելօքները ըսկսում են եաթաղանի անխիղճ քաղաքականութիւնը, որից և ծայր է առնում այլատարր և մանաւանդ Բալկանեան փոքր ազգերի սարսափների շրջանը։

Հետևանքը դառնում է չար քան զառաջինն-աւելի վատ և աղէտալի։ Մէկը միւսի յետևից Եւրոպայի և յատկապէս Ռուսաստանի հզօր պաշտպանութեամբ և յաղթական պատերազմներով՝ հպատակ ազգերից Բալկանեան թերակղզու քրիստոնեայ ժողովուրդներն ազատւում են տաճկական բռնութիւններից-կիսալուսնի մահաշունչ լծից։

Չբաւականանալով միայն ազատագրուած երկրներով՝ Եւրոպական պետութիւնները զանազան դաշնագրերով առաւել ևս խճճում են Օսմանեան կայսրութիւնն իրենց խնամակալական ցանցերում, աւելի ու աւելի են կաշկանդում բռնապետութեամբ երկիրը վարող այդ կայսրութիւնը, հարկադրում են նրան անելու այս ու այն զիջումները, առնում են նրանից, յայտնի պայմանագրերով, իրաշխաւորութիւններ՝ յապահովումն և յընդարձակումն իրենց տնտեսական ու քաղաքական նուաճումների՝ ի հաշիւ տաճկական կայսրութեան նուաղեցման։ Վտանգեալ գոյութիւնը պահելու համար՝ ինչ ինչ ուրոյն դաշնագրութիւններով տաճիկ կառավարութիւնը փորձել է մերժել մէկին՝ սիրաշահելով միւսին։ Այդ կարճամիտ քաղաքականութիւնը, ընդհակառակը, աւելի ճակատագրական է դարձրել իր համար արտաքին խնամակալութիւնը և մանաւանդ Եւրոպական կօնտրօլը տաճկական գործերում, որից խուսափելը այժմ և ապագայում ևս իսպառ անհնարին է, որքան պատմութեան բոլոր յայտնի ընթացքի շնորհիւ։

Մեր ասածները հաստատելու համար բաւական է յիշել միայն Կայնարջիի (1774 թ.), Եաշիի (1792 թ.), Հիւնքեար Իսկէլէսիի (1833 թ.), Լօնդոնի (15 յուլիս 1840) դաշնագրութիւնները։

Այսպէս ուրեմն, տեսնում ենք որ դեռ ԺԸ-րդ դարից, չենք յիշում առաջինները, Եւրոպան ներկայանում է Տաճկաստանի ճակատագրի տնօրինողը, որովհետև իր կամքով և իր խոստումով նա (Տաճկաստանը) ոչինչ պարտականութիւններ չի կատարել, առանց արտաքին ճնշման, առանց սպառնալիքի և առանց կօնտրօլի.

Չխրատուելով պատմութեան դասերից, Տաճիկ կայսրութիւնը շարունակում է նորէն անմտօրէն իր մահու և սարսափի քաղաքականութիւնը։ Նա մտածում էր Բալկաններում և այլ տեղերում իր կորցրածները փոխարինել Արևելքում։ Եւ ահա սկսւում են Լիբանանի քրիստոնեաների արեան հեղեղները։ Նորէն միջամտում են Եւրոպացիք և ապահովում Լիբանանցիներին մի ներքին ինքնավարութեամբ։ Այս տեղից հարց է առաջանում ընդհանուր Տաճկական ռէֆորմների, որը ապահովէին Օսմանեան հպատակների, մանաւանդ քրիստոնեաների, գոնէ մարդավայել կեանքը, պատիւը, գոյքը և իրաւունքները։ Ահա այս ռէֆորմների հարցն է որ Դամոկլեան սրի պէս կախուած է Օսմանեան կայսրութեան գլխին, որ օրէցօր պատառ-պատառ է լինում, անդամահատւում է հէնց ռէֆորմների անգործադրութեան երեսից։

Նման ռէֆորմներ խոստացուած են և հայերին՝ Բեռլինի վեհաժողովի յայտնի և չարաղաստիկ 61-րդ յօդուածի զօրութեամբ։ Այդ ռէֆորմները պէտք է գործադրուէին Եւրոպ. վեց մեծ պետութեանց վերահսկողութեամբ։ Սակայն Օսմանեան կառավարութիւնը փոխանակ գործադրելու միջազգային տրակտատներով իր ստանձնած, խոստացած այդ ռէֆորմները և այսպիսով միայն վանելու Եւրոպական կօշմարը-միջամտութիւնը, կօնտրօլը, ընդհակառակը բանեց իր կործանման ուղին։ Այսպիսով նա աշխատեց ջլատել, նուազեցնել, խլամացնել և ցան ու ցրիւ անել հայերին՝ տնտեսական ու քաղաքական անսպառելի հալածանքներով։ Այսպիսով նա աւելի ամուր և պինդ չեկող ձեռքերի յանձնեց իր օձիքը, որով և հրամայական դարձրեց նոյն Եւրոպական միջամտութիւնը և կօնտրօլը, որից իբրև մի սոսկալի կօշմարից՝ տանջւում է դարեր շարունակ և չի ազատւում հէնց իր

*) Թուրք «Իկդամ» թերթի նախկին խմբագիրը։

բանադրութեան, ժողովրդապետ յաու-քաղաքականութեան շահերի։

Ա. Տ. Վ.

ՑՕԳՒՈՑԻՆ

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

Հայ մամուլը հաղորդեց [illegible] կիչեն, որ ներկայ տարւայ նոյեմբերի 17-ին Հայկական հարցի առթիւ Փարիզում կայացել էր մի կոնֆերանս։ Ներկայ էին եղել այդ կոնֆերանսին Ֆրանսիայի, Գերմանիայի, Աւստրո-Ունգարիայի, Բուլղարիայի, Անգլիայի և Շվեյցարիայի հայասէր ընկերութիւնների պատգամաւորները։ Ներկայ է եղել և Կամրջեկսի լիազօր Պօղոս Նուբար փաշան։ Կոնֆերանսի նախագահ և երբեմն Ֆինլանդիայի գեներալ-լիտենա զօրապետ Լակրուան ժողովում պնդել է եղել, որ հայկական ռէֆորմների գործադրման խնդրում «Եւրոպական կոնտրոլը անհրաժեշտ է հայ թիւրքիայի շահերի համար»։

Անգլիական պատուիրակներ՝ Օ'կոննոր, Վիլիամս և միստր Բէկստոն նոյնպէս միացել են այդ կարծիքին — [illegible] [illegible] և [illegible]։

Ահա այսպէս են դատում հայասէր քաղաքագէտ և կրթուած ստարազգիք, իսկ Տոկատցին է գրում Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը, որ իրեն հրաժարելով էր ըն հայ ազգի «Ներկայացուցիչը», մտել է սեպարատ*) բանակցութեան մէջ Ցածրի կառավարութեան հետ, [illegible] [illegible]

[illegible]

ՅՆԾԱՆ Ի ԴԱՐԶԻՆ [illegible]

[illegible]

որոնց լի է Թունով, առելութեամբ և արհամարհանօք։ Գոնէ մի ամաչցրէք ծնողներին իրենց զաւակների առաջ, որոնք տանը մաքուր զգեստ, կօշիկ, գլխարկ են ուզում, բայց անկարող են ստանալ իրենց անկարող ծնողներից։ Ինչպէս սիրում են ձեր զաւակները ձեզ համար, նոյնպէս են և քաւորներին իրենց համար։ Սակայն վերջինները իրենց փոքրերին անկարող են զգեստաւորել, լիացնել նրանց։ Արէք այդ գուք ունւորներ։

Բարի մարդիկ իրենց նուէրները կարող են դրկել Աղքատախնամի վարչութեան, որը եթէ նուիրատուներին կամենէ ծխական քահանաներին, աւելի լաւ փորձ կատարած կլինի։ Նրա հանձնաժողովները սովորած են մի բոլոր և ամաչող աղքատներին խնդրելու, [illegible] ամօթահարութիւնից և [illegible] և [illegible] քահանաները աւելի փորձ և ծանօթ լինելով բոլոր ծխերին աւելի արդար և իրաւ դրամաբաժանութիւն էլ կանեն։

Ռափայէրի։

ՄԱՄՈՒԼ

Մամուլում հայտարարութիւն «Մշակ» [illegible] «Հայ» և «Մշակ» [illegible] թերթերը [illegible]

[illegible]

Մեր մի շարք հասարակական [illegible]

[illegible]

մանկի շնորհիւ տակաւին պաշտպանւում են բարձրագոյն մնա, տակաւին կանգնած են իրանց շնորհիւ ժամանակաւոր գործած հայերեն հեմնարկութիւնների գլխներին։ Թող պնակալէզները որպէս քամելիան փոփոխեն շարիկները, վաճառքի տան իրանց և միտքը և զգացմունքը և միանգամ կոչեն նրանց, որոնք տակաւին մեծազարդի արանքում՝ հասարակական և ազգային գործերի երանները բանել պահել են իրանց [illegible] մէջ, բայց նրանք, [illegible] տեսնում են օլով աչքով, որոնց սրտերը տոգորուած զգայութեամբ, որոնց աչքի առաջ միշտ ուրուագծւում է [illegible] պատկերը, նրանք պիտի ծառայեն և անաչառութեամբ նկատեն այդ բոլորը, [illegible] գիմակները, ճաշ պաշտօններին թողնեն իրանց մամուլում, միշտ հաւատալով մնացել, որ լուսաւորեալ նրանն է, [illegible] միայն անաչառութեան և արդարութեան [illegible]

Եւ ժողովուրդի այդ հարազատ զաւակները թող անվեհեր կրկնեն իրանց գործը, յիշելով հայկական գրող Մալխասեանցի խօսքերը. — «Ճշմարտութիւնը է անցնում մի ճանապարհ. այն ընկած է Գողգոթայի վրայով»։

«Մշակ» № 18

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ԻՐԱՆԻ ՕՐԻՈՐԴՆԵՐԻ ՍՐՏԱՄՈՐՄՈՔ ՁԱՅՆ [1*]

(نالهٔ جانسوز دختران ایرانی)

—

Դժբաղդ օրիորդներ Իրանի, որոնց գոյութիւնը հիմնուած է միայն գեղեցկութեան վրայ։ Այն օրից որ պարսիկ աղջիկը [illegible] ծնւում, այդ օրւանից ամենքը [illegible] նրան հակառակ են գնում։ Նոյն իսկ ամէն ցած բան ծնողները իրենց աղջկայ համար անխուսափելի են համարում։ Պարսիկ աղջիկը մնացել է մի աղջիկ։ Եւ նա տեղ չի գտնում ծածկուելու իր ամուսնու և նրա ազգականների [illegible] անարգանքներից և այդ բոլորը միայն նրա համար, որ [illegible] ուշի ուշով հետևելու լինենք պարսիկ աղջկայ [illegible] վիճակի մէջ կգտնենք։ Արդեօք կայ մէկը, որ մտածէ նրա [illegible] մասին։ — Ոչ։ Որևէ կարևորութիւն տրւում է նրա կրթութեան։ — Երբէք։ [illegible]

[illegible]

[illegible] տալիս ենք միայն այն պատճառով, որ ծանօթացնենք մեր ընթերցողներին, թէ ինչպէս է մտածում կանանց հարցին, կամ ինչպէս է ըմբռնում այդ հարցը, պարսիկ, եթէ կարելի է ասել, [illegible] նը։

գանից նոյա է մտնում»։

Իսկ եթէ [illegible] կասեն «Խեղճիկ աշխարհի նեղութիւնից ազատւեց»։ Եւ այս վերջինը բաւականաչափ էլ ճիշտ է։

Եթէ, Տէր մի արասցէ, [illegible] ծնողները մեռնեն և եթէ նրանից ժառանգութիւնից մնէ բան մնալ, այլ և գա վերաբերմամբ աղջիկը ոչ մի փողանոց չունի, որովհետև ամուսնացած է, թէ անգամ փողից սնէ մաս էլ, ապա իրանց հարստութեան կէսը և [illegible] տղան կստանայ, [illegible] նա հարուստ կամ աղքատ լինի։ [illegible] Որովհետև տղան «հօր ճրագն է քաշում», իսկ աղջիկը ոչ։ Եւ ամենևին չի հարցւում, թէ որ տղան և աղջիկն սիրով գալ օգնում։ Բայց, երբէք [illegible] չպետք է անել, որովհետև [illegible] (կրօնը) օրէնքն է կանոնը է, լաւ մենք էլ հպատակենք։

Արդ, մենք էլ տեսնենք թէ Իսլամի կրօնի կանոնները գործադրւում են ամեն տեղ, թէ միայն աշխարհային գործերում և այլ տեղ մարդկանց անձնական շահերի համար։ Սակայն մենք իբրև օրինակ կհամանենք Մարգարէի հրամաններից մէկը, [illegible] պարտադիր է համարում թէ մարդու և թէ կնոջ համար և ուսումնասիրութեան նման [illegible] չի նիսել։ Սակայն ամեն մի զգացում ունեցող մարդ, առանց անձնական կարծիքներին գիտէ, որ կրթութիւնը աւելի կարևոր է [illegible] համար։

[illegible] մի ազգի երջանկութեան կամ ապերջանկութեան հիմքը, մի երկրի շէն ու աւեր լինելը կապ ունի այն երկրի կանանց կրթութեան հետ և հենց այդ պատճառով է որ միայն [illegible] ժամանակ աղջիկների կրթութեան արգելք էր գնւում։

Որչափով որ մի երկրի կանայք կրթուած են, այնչափով այդ երկրի [illegible] և ուրիշներին էլ առաջադիմութեան ճամբու մէջ կդնի, ինչպէս օրինակ Ամերիկան, Ֆրանսիան Անգլիան։

[illegible] պետական և ոչ սահմանադրական շրջանում, որ ամեն մէկը պարսկութեան նախանձախնդրութիւն էր [illegible] կրօնքի համար, [illegible] անկարևոր են զանել կանանց կրթութիւնը և [illegible] Իսլամի օրէնքին հակառակ է, հարամ է։ Եւ այն մարդիկ, որ այդ ծառայութիւնն ուզում են անել, կամ հեռնարկել պարսկական կրթութեան, նրանք ենթարկւում են ամեն տեսակի անուանարկութեան [illegible] և կամ յայտարարւում են [illegible]

Թարգ. պարսկ.

Յաջորդ.

ՓԱԿԱՌ

*) [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ցութիւնը։

Ս. [illegible]

[illegible]

Գ. Ա.

3 Դեկտեմբեր Բաքու.

[illegible]

[illegible]

Ի դիմաց Տեղական ընտրութեան

Խաչատուր Աբովեան

11 Դեկտ. Շուշի

[illegible]

[illegible]

Փ. Օշական

13 Դեկտ. Մոսկուա.

[illegible]

[illegible]

աղջկան նշանում է նոյն համփի փոքր որդու վրայ, որը միեւնոյն ժամանակ իր փոքրիկ քենու մկրտութեան քաւորն է։ Այսպիսի տարօրինակ խնամիական կատակերգութիւն երբէք չէր պատահել մեր գիւղում։ Սակայն այդ կատակերգական խնամիութիւնները գլուխ են եկել մեր Հոգեւոր իշխանութեան հրամանով՝ 10 թուման՝ շնորհիւ։ Գիւղացիք սաստիկ յուզուած են թէ առաջնորդարանի և թէ՝ գիւղական այդ երկու համփաների դէմ, որոնք ոչ անպատիժ, ինչպէս կտեսնէք, ոտքի տակ են տուել սրբազան սովորութիւնները։ Ժողովուրդն անիծում է այդ համփաներին, որոնց գլխին եկած աղէտները մեր ժողովուրդը բացատրում է նրանց ծրինազանցութեամբ և հաւատում է, որ իր անէծքը բռնել է օրէնք և սովորութիւն խախտող համփաներին։

Նշանուողի տղի տան մեծ հարսը, որ մեր յիշած առաջին համփի քոյրն է, տնով անցնելիս սիւնին խփած մեխը մտնում է թեւը՝ առաջ բերելով մեծ ուռեցք, որ վտանգ է սպառնում անկողին ընկած խեղճին։ Սոյն կնոջ աղջկայ էլ ոտքերն են յանկարծ չլացել։ Այս սատկում է նրանց կովը, իսկ թանկարժէք ձիան էլ ոտներն են բռնուել։ Տան տէրունին էլ սաստիկ հիւանդ է և պառկած։ Մենք կարծում ենք ամեն տեղի ժողովուրդները նման հարուածներն իբրեւ պատիժ կընդունեն այսպիսի զանցառութիւնների դէմ։

Լուսու.

ԳՐԱԿԱՆ

ՍԻՐՈՅ ԵՐԳ

—

Աչերդ սեւ-սեւ այտերդ կարմիր,
Դէմքդ հաստ ու թերթ՝ նռի ու վարդի.
Մազերդ խարտեաշ, իսկ դու սիրալիր,
Տէր ես դու հոգուս, իշխան իմ որտի,

—

Խոպոպներիդ մէջ լոյսն է ցոլացել,
Այգը քեզ համար լուսն է լացել.
Իւր արցունքներով ոտերդ է թացել,
Իւր անուշ շնչով քեզ վարդ է մայել

—

Պարտիզակեդ մէջը էջնում ես շրջում,
Պարտէզի ցօղով ձեռներդ ես թրջում.
Պարտիզիդ կողքին թաքուն ու մենակ,
Նայում եմ վզիդ փափուկ ու սպիտակ։

—

Քամին գալիս է սարից դողալով,
Լոյսը երկնքից վառ ու շողալով,
Գրկւում են այտդ հպում են շրթիդ,
Վարսերդ սփռում մարմար ճակատիդ։

—

Կանգնած եմ մենակ պարտիզիդ մօտիկ,
Նայում եմ թաքուն դէմքիդ խորոտիկ,
Սիրտս լալիս է անանուն յոյզից,
Հոգիս դողում է իւր խոր անդունդից,

—

Կուզէի անուշ գարնան ցօղի պէս,
Թրջել քո ոտներ, հպել վարդ այտիդ.
Եւ հովի նման նազիկ ականջիդ,
Փսփսալ հանդարտ՝ քեզնից միշտ անտես։

—

Եւ երբ սրտագին մորփէի մասներն,
Նոյէին հանդարտ քո անուշ աչերն.
Կուզէի ծըծել շուրթդ հանդարտիկ,
Իրանդ գրկած քո կրծքին մօտիկ։

Արամ Բաբայեանց

29 Նոյեմբեր 1913.
Ղալասար — Սալմաստ.

ԼՈՒՐԵՐ

ԹԱՒՐԻԶ

Մեզ խնդրում են յայտնել որ այն մարդիկ, որոնք առաջիկայ տօների առթիւ չեն ուզում այցելութիւններ ընդունել և տալ՝ կարող են դրա փոխարէն աղքատներին նուէր տալ՝ նուէրները ուղարկելով Աղքատախնամի վարչութեան, որն այդ նուէրները շնորհակալութեամբ կյայտնէ «Միտք»-ի յաջորդ թուով ի գիտութիւն հասարակութեան։

◆ Արամեան դպրոցի վարչութիւնը, սովորական տարիների նման, այս տարի եւս Աղքատախնամից ստացաւ 20 թուման նուէր չքաւոր աշակերտ-ուհիների հանդերձի և կօշիկների և այլնի համար։ Սակայն եղածը շատ քիչ է և շատ չքաւորներ մնում են անզգեստ, անկօշիկ... Բարի մարդկանցից խնդրւում է չմոռանալ նուէրներ ղրկել դպրոցի տեսչին ի պատշաճ գործադրութիւն։

◆ 15-20 տարի առաջ պաշտօնավարող հոգաբարձութեան կամ սրա այս ու այն անդամի յանցաւոր անփութութեան երեսից՝ Արամեան դպրոցի Ղարադաղի կալուածների մի կարգ խիստ կարեւոր կալուածագրեր կորստեան էին մատնուել և կամ թողնուել մի քանի իլթիզամնամէների հետ միասին մի թուրքի մօտ և մոռացուել։ Երեւի իրազեկ լինելով այս բանից՝ շրջակայ խաները սկսել են աներկիւղ ու անպատիժ յափշտակել և իւրացնել դպրոցական հողերը, որոնցից օգտուել են շուրջ 15-17 տարիներ։ Ներկայ հոգաբարձուները, մանաւանդ այդ բանին հետեւող պ. Գր. Մել. Ազարեանը, փրկել են կորստից այդ յոյժ կարեւոր կալուածագրերը, կալուածագրական պատճէները, իլթիզամնամէները, որոնք և յանձնուած են տեսչին թարգմանելու, որ ըստ այդ թղթերի զօրութեան վճռական դատ սկսեն յափշտակիչների և 15-17 տարիներ դպրոցական կալուածները անիրաւօրէն շահագործողների դէմ։

◆ Մեզ հաղորդում են, որ առաջիկայ տօների առթիւ, ռուսական հիւպատոսարանը կամաւոր նուէրներ է հաւաքում կազմակերպել ռուս-պարսկական դպրոցի սաների համար։

◆ Երեք Մըգդաւցի գիւղացիներ ամսոյս 12-ից մինչեւ 19-ը բանտարկուած էին պ. Ապր. Մել.-Ջհանեանի գանգատով քարկօզարխանում, որոնք իբր 14-15 տարի առաջուայ դալլի 600 թմն. փող են պարտք պարոնին և չեն վճարում։ Չլինէր այդ 3-ի բանտարկութիւնը, այս խեղճերն էլ Սըղընցիների հետ արդէն գնացած կլինէին Ղարադաղ և չէին զրկուի իրենց ընտանիքների հետ միասին Նոր-տարին ու Ծնունդը տօնելուց։

◆ Թաւրիզում, գրեթէ, կատարեալ գարնանային օրեր են։

◆ Այս վերջին ամիսը Արամեան դպրոցի հոգաբարձութիւնը լուրջ զբաղուած է մի նոր, մեծ և ժամանակակից պահանջներին գոնէ բաւարարութիւն տուող մի թատերասրահի շինութեան, ծրագրի և նախահաշուի ուսումնասիրութեամբ։

◆ Ամսոյս 18-ին քաղաքս թողեց և Ռուսաստան մեկնեց յայտնի խան-խանը։

ПРОБУЖДЕНІЕ

—

Понемногу начинаетъ просыпаться въ обитателяхъ Тавриза сознаніе необходимости прессы, дающей возможность знать каждому духъ города, понимать гигантское движеніе его жизни. Вмѣстѣ съ дуновеніемъ культуры явилась необходимость въ общности, необходимость въ томъ, чтобы каждая полезная, или вредная дѣятельность отдѣльныхъ лицъ всего общества попадала на судъ народный. Какъ послѣ долгаго, кошмарнаго сна просыпается общество, но все еще, къ сожалѣнію, не проснулось. . . На всѣхъ тѣхъ, кто любитъ справедливость, кто ставитъ высоко развитіе человѣческаго ума, лежитъ прямая обязанность поддержать доброе начинаніе, подѣлиться съ обществомъ своими мыслями, желаніями, направленными къ достиженію общаго блага. Если всѣ увидятъ, что печать не находится въ спячкѣ, двигается впередъ, увеличиваясь и затрагивая интересные для обитателей вопросы, то ея успѣхъ обезпеченъ. И богатый купецъ, и простой ремесленникъ и всѣ умѣющіе разбирать написанное будутъ искать въ печати разъшенія тревожащихъ ихъ вопросовъ, будутъ въ ней находить успокоеніе и за чтеніемъ газетъ проводить часы досуга. Напрасно повторять что чтеніе хорошей книги статьи, доставляетъ намъ большое удовольствіе и наводитъ на размышленія такъ необходимыя человѣческому уму; это всѣмъ умѣющимъ читать и понимать прочитанное хорошо извѣстно. Какъ безконечная лента медленно подползаетъ къ Тавризу желѣзная дорога. И горе тому городу, который когда первый разъ откроется билетная касса его вокзала, будетъ пребывать въ невѣжествѣ. Участь такого города-это порабощеніе его богатыми торговыми узами. Только одна культура можетъ бороться съ деньгами, потому что она не можетъ быть куплена. Если деньги могутъ купить земли, устроить войну поссорить друзей, имѣть рабовъ, то это не значитъ, что онѣ всемогущи человѣческой истинной мысли и благороднаго сердца на нихъ не купишь.

Деньги могутъ быть средствомъ для достиженія болѣе и болѣе высокихъ ступеней культурности. самый главный залогъ которой лежитъ въ усвоеніи сознательнаго взгляда на равенство всѣхъ людей передъ закономъ, и на необходимость образованія для всей народной массы. Несите же на алтарь культуры посильныя жертвы, истинные граждане Тавриза, поддерживайте пробуждающуюся печать, чтобъ она разцвѣла, какъ прекрасный цвѣтокъ, чтобы „Митк“ и „Азербайджанскій листокъ“ не были начальнымъ и конечнымъ пунктами развитія газетнаго дѣла въ городѣ. Какъ неустанно ползетъ впередъ лента желѣзной дороги, такъ пусть разрастается печать, выходятъ въ свѣтъ новые газеты и журналы. И когда пассажирскій поѣздъ впервые подойдетъ къ Тавризу. то культура. свившая здѣсь прочное гнѣздо, встрѣтитъ вновь прибывшихъ своими незамѣтными распространителями газетчиками. кричащими все размахивающими въ воздухѣ свѣжими. только что отпечатанными газетами и неустанно кричащими „Баринъ голубчикъ-купите газетку!“

Д.

Խմբագիր-Հրատարակիչ՝
Ալ. Տէր-Վարդանեան
Տնօրէն՝ Միհրան Բաղդասարեան

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ ԳՈՐԾԻ ՄԱՐԴԿԱՆՑ

Advertisement is the soul of business. — Յայտարարելը գործի հոգին է — այս է Եւրոպայում և Ամերիկայում բոլոր գործի մարդկանց մոտօն, վաճառականական «հաւատամքը» և դրա համար էլ նրանք շարունակաբար գրաւած են թերթերի էջերը իրանց յայտարարութիւններով։

Այս տարի ամրան քաղաքիս Ամերիկեան հիւպատոսը հրահանգ էր ստացած Արտաքին գործոց նախարարից պատրաստել մի ցուցակ Թաւրիզում հրատարակուած բոլոր թերթերի, որպէս զի հնարաւոր լինէր Ամերիկայի վաճառականաց և բոլոր գործի մարդկանց յայտարարել իրանց առեւտրի մասին այդ թերթերում, բայց ոչ մի լրագիր էլ չէր հրատարակւում այն ատեն քաղաքում և այդ պահանջին բաւարարութիւն տալու համար մենք հիմնեցինք այստեղ Information Bureau & Advertising Agency — Տեղեկատու Բիւրօ և Յայտարարիչ գործակալութիւն, որի օրգան հանդիսացաւ դադարած «Միտք» շաբաթաթերթը, կըրկին լոյս տեսնելով։ Մեր այս միջազգային բնոյթ ունեցող ձեռնարկը մեծապէս գնահատուեց Ամերիկայում և մենք ստացանք Առեւտրական Մինիստրութիւնից — Department of Commerce-մի գրութիւն ի քաջալերութիւն մեր Բիւրօյին և թերթին, որոնց գոյութիւնը պաշտօնապէս ճանաչուած և յայտարարուած է բոլոր Chambre de Commerce-վաճառականական սենեակներին Միացեալ Նահանգներում։

Արդ ցանկանալով մի մեծ և օգտաւէտ ծառայութիւն մատուցանել մեր երկրին, մենք որոշեցինք մի բացառիկ № հրատարակել յատկապէս Ամերիկայի համար։

Սորանով յայտնում ենք յարգելի հասարակութեան, որ Նախաջիկայ Փետրուար ամսում այդ American Edition-ի արտասովոր համարը լոյս է տեսնելու զուտ Անգլերէն լեզուով և պարունակելու է հակիրճ տեղեկութիւններ Պարսկաստանի վաճառականութեան և արդիւնաբերութեան մասին և գործ անելու միտք ունեցողների հասցէները ու յայտարարութիւնները այս պատճառով առթիւ զետեղուելու են այդ համարում։

Այս բացառիկ թռուցիկը հազարաւոր օրինակներով պիտի տարածուի ձրիաբար Միացեալ-Նահանգների ամենագլխաւոր քաղաքներում։

Ազդեր և յայտարարութիւններ կանխիկ վճարով ընդունւում են ըստ սակագնի մինչեւ Փետր. 15. 1914 թ.

Մենք ցանկանում ենք «Միտք»-ի այս American Edition-ի միջոցով զարկ տալ Պարսկաստանի առեւտրական գործերին և այդ նպատակի համար յանձնում ենք բացառիկ թերթի հրատարակութիւ-մինչեւ առաջիկայ Փետրուար ամիսը, որպէսզի ամբողջ Պարսկաստանի գործի մարդիկ ժամանակ ունենան օգտուելու այս բացառիկ պատեհ թիւով իրենց յայտարարութիւնները հրատարակելու «Միտքի» այդ արտասովոր համարում։

Իմացէք, որ «Յայտարարելը» գործի առեւտրի հոգին է, կենդանացրէք ձեր առեւտրական գործերը, ընդարձակեցէք ձեր գործունէութեան ասպարէզը և օգտուեցէք բացառիկ պարագայից։

Դիմել «Միտք»-ի խմբագրութեան։